

Aan: Gemeente Amsterdam, t.a.v. Programma Haven-Stad
Betreft: Inspraakreactie Integraal Raamwerk Haven-Stad
Havenstad@amsterdam.nl

Amsterdam, 1 juni 2021

Geachte mevrouw/mijnheer,

Hierbij doen wij u onze reactie op het (concept) Integraal Raamwerk Havenstad toekomen. Deze zienswijze wordt ingediend door de besturen van Nut en Genoegen en Sloterdijkermeer namens de zeshonderdvijftig leden van beide volkstuinparken. De Bond van Volkstuinders stemt in met deze zienswijze.

Graag zien we uw reactie op ons commentaar tegemoet.

Met vriendelijke groet,

De besturen van

Tuinpark Sloterdijkermeer
w.g.

A. Rigter
(voorzitter)

Tuinpark Nut & Genoegen
w.g.

M. Hartkamp
(voorzitter)

Nut&Genoegen, Sloterdijkerweg 22, 1064 CB Amsterdam
Sloterdijkermeer, Sloterdijkerweg 20, 1064 CB Amsterdam

info@detuinenvanwesterpark.nl

GEMEENSCHAPPELIJKE ZIENSWIJZE VAN DE TUINEN VAN WESTERPARK OP HET CONCEPT INTEGRAAL RAAMWERK HAVENSTAD

VOORAF

Wij constateren dat er veel slordigheden zitten in het proces en in de documenten. Zo blijkt de participatie een farce. De eindeloze input wordt stelselmatig genegeerd. Het is op zijn minst wonderlijk dat er nu alweer een zienswijzeronde voor Haven-Stad (HS) is, nog voordat de Nota van Beantwoording op de Omgevingsvisie klaar is. Wij hebben al op de hoofdlijnen van deze plannen gereageerd n.a.v. de Ontwerp-Omgevingsvisie 2050. Alles in die reactie geldt wederom voor dit raamwerk en kunt u als onderdeel van deze zienswijze beschouwen. Bovendien wordt de stadsdeelcommissie - die de oren en ogen van de Amsterdammers moet zijn - gevraagd om op het Integraal Raamwerk (IR) te reageren, nog voordat de zienswijzeperiode voor dit document gereed is. Zo weet de stadsdeelcommissie toch helemaal niet wat de Amsterdammers vinden? Eenzelfde onzalig traject werd eind 2020 gehanteerd voor de Uitvoeringsstrategie Volkstuinen.

Daarnaast is een minimale voorwaarde voor de presentatie van een raamwerk van dergelijke proportie een reële weergave van de plannen in correcte en duidelijke kaarten; op dit moment is daarvan geen sprake. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de kaarten die de biodiversiteit (moeten) weergeven op pg. 96-deze geven de werkelijke groenwaarden niet correct weer en schilderen de volkstuinen af als grijs gebied of minder hoogwaardig dan (gemeente)groen in het oude gedeelte van het Westerpark, en uit de kaarten op pg. 92, waaruit onvoldoende helder blijkt welke typen straten en lanen er zijn gepland door het Westerpark en de volkstuinen.

- **Voorzie het concept van realistische, duidelijk leesbare en actuele kaarten.**
- **Neem de participatie serieus en geef gehoor aan de input van alle betrokken bewoners.**
- **Stel politieke menings- en besluitvorming uit totdat politici kennis hebben kunnen nemen van de inspraak van burgers.**

Wij zien, los van deze tekortkomingen in het document en van het proces een aantal inhoudelijke bezwaren, geclusterd onder drie kernbezwaren.

1. EEN NIEUWE STAD BOUWEN MET BEPERKT GROEN IS NIET TOEKOMSTBESTENDIG

1.1 Goed wonen betekent voldoende eigen groen. Niet alleen gedeeld groen maar méér groen

De ambitie om in HS veel betaalbare goede woningen te bouwen met 'Rust en Ruimte – met groen en water als unieke kwaliteit' en 'Identiteit – in Verleden, Heden en Toekomst' spreekt ons zeer aan. De voorgestelde kwaliteit van stadsontwikkeling die uit het integraal Raamwerk spreekt baart ons echter ernstige zorgen. Hoewel de gemeente de uitgangspunten van de Donut City heeft onderschreven, blijkt dat op geen enkele manier uit het Raamwerk, waarin bouwdrift de boventoon voert.

Het is niet duidelijk hoe met de groennormen is gerekend, maar op de plattegronden is (een deel van) het Westerpark ingelijfd bij HS, tegen de uitdrukkelijke wens van de Amsterdamse gemeenteraad in. En dat zonder dat er een nieuw stadspark van formaat of substantieel vergroot Westerpark komt. Daarmee lijkt het Westerpark mee te tellen als groen voor de bewoners van HS. Een absurd en verbazingwekkend idee. Ook los van de vraag of het in de groennorm is meegenomen of niet, is het evident dat de toekomstige bewoners van HS van het Westerpark gebruik zullen willen maken en dat het dus veel zwaarder belast zal worden, als er niet een substantieel groter of extra stadspark komt. Het IR voorziet niet een oplossing daarvoor. De gemeente rekent zich rijk!

- **Maak al in de eerste uitvoeringsfase van Haven-Stad een nieuw stadspark of vergroot het huidige Westerpark tot een Groot Westerpark.**

1.2 Het Westerpark barst uit zijn voegen

Het Westerpark is al overvol en te zwaar belast. Daarvan zijn talloze voorbeelden. West en het Centrum zijn karig bedeed met groen, terwijl in West en Bos en Lommer sprake is van verdergaande verdichting door nieuwbouw en dus van meer druk op het bestaande groen. Dan zijn er nog het Foodcenter, Entreegebied Gulden Winkel, Westerpark West en de Willem de Zwijgerlaan. Waar zijn de groennormberekeningen voor deze duizenden nieuwe woningen en de impact ervan op het Westerpark?

- **Toon ons de groennormberekeningen van genoemde gebieden die het Westerpark belasten**
- **Betrek dit bij de plannen en groenberekeningen voor HavenStad.**

1.3 Vergaande stapeling leidt tot bezwijken

In het Raamwerk krijgen bestaande karakteristieken zoals het Westergasterrein een rol als identiteitsdrager om HS aantrekkelijk te maken terwijl het Haparandapierpark tegelijk een brugverbinding moet zijn. Ook hier krijgt een functie die al is vergeven er een extra functie bij, ondanks de hoge druk die er nu al door functiestapeling op het gebied ligt. Hoe vaak kan een stuk groen opnieuw een extra functie krijgen zonder te bezwijken? HS dreigt zonder voldoende eigen en kwalitatief hoogwaardig en robuust duurzaam groen en voldoende parken zo een miezerige steenwoestijn te worden die van een weinig toekomstbestendige visie getuigt en waar latere generaties zich over zullen verbijsteren.

- **Stapel geen extra functies in een al overbelast park.**
- **Leg het groen en de parken voor Haven-Stad aan voorafgaand aan de voltooiing van de woningen.**

1.4 Belevingskwaliteit voorop – een Groot Westerpark

De positieve belevingskwaliteit van een park wordt in belangrijke mate ook bepaald door de schijnbare afwezigheid van de stad. Je ziet er bomen, groen en lucht. De plannen tonen het tegendeel, met gigantische hoogbouwwanden. Een park wordt zo een groene steeg midden in een stenen jungle die het groen zal overschreeuwen. De hoogbouw moet op afstand worden geprojecteerd, zorgvuldig gecomponeerd vanuit de groen- en natuurbeleving in het park. Alle vergelijkingen die in het raamwerk met New Yorkse parken worden gemaakt ten spijt blijkt van inzicht in belevingskwaliteit van een park geen sprake; het voorgestelde groen stelt niet meer voor dan groene rafelrafelrandjes langs de bebouwing - op bijgevoegd kaartmateriaal doen wij een voorstel dat dit inzicht wél verschaft. Op die manier wordt het Nieuwe Westerpark de verbindende groene long die alle omliggende wijken met elkaar verbindt en betekenis geeft.

Voor de goede orde: precies vanuit die opvattingen is het Central Park ontworpen. Daar domineert het groen en niet de stadsbebouwing de beleving van het park. Als je uitgaat van de beleving in het park moet het Westerpark substantieel worden vergroot om in lijn te zijn met de verdichtingsambitie.

- **Vergroot het Westerpark tot een robuust park dat de huidige en toekomstige bewoners verbindt in een royale, ontspannen groene omgeving.**

2. NATUUR, GEMEENSCHAPSONTWIKKELING, KLIMAAT

2.1 Beleid om natuurwaardes te behouden

Natuur is belangrijk omwille van de natuur zelf en omwille van de mensen die erin verkeren, zoals ook in het Raamwerk wordt benoemd. Maar dat wordt op geen enkele manier geconcretiseerd in de plannen, gezien de fragmentatie, kleine omvang en enorme gebruiksintensiteit van het beoogde groen. Dat is niet van deze tijd. De natuur heeft om werkelijk goed te gedijen robuuste aaneengesloten stukken groen nodig. Stilte, rust, duisternis, biodiversiteit, de aanblik van ander dan menselijk leven, de mogelijkheid om te verpozen en te wandelen zonder verlangen naar efficiënte verplaatsingsdrift en de hectiek van de stad zijn van levensbelang en bepalen de kwaliteit van leven van een stad.

- **Wij eisen daarom een serieus beleid voor instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden, rust, stilte en donkerte.**

2.2 Ontmoetingsplek: samen, buiten, in alle rust

Tuinieren en volkstuinieren verdienen een duidelijke plek in het raamwerk. Volkstuinen zijn zo langzamerhand de laatste oases in dit deel van de stad. Volkstuinen nodigen uit tot verpozen, bewegen en creativiteit, tot stilstaan bij en in de natuur, geven ruimte aan esthetische ervaringen die balsem zijn voor de ziel van de drukke stadsmens.

Volkstuinen nodigen uit tot ontmoeten; zowel binnen het verenigingsleven en publieksactiviteiten als op de paden kunnen mensen met zeer diverse achtergronden elkaar daadwerkelijk ontmoeten in plaats van langs elkaar heen leven. Gemeenschapszin is hier de praktijk. Wij van de volkstuintuinen werken actief mee aan het beter toegankelijk maken van onze parken voor hen die de oases opzoeken. Zet dit op de kaart van HS, benoem dit in het Raamwerk.

- **Koester de volkstuintuinen als creatieve ontmoetingsplek en stimuleer de gemeenschapszin die er heerst.**

2.3 Volkstuinen: Radicale vergroening

Het is 2021. De dreiging van een klimaatcrisis van ongekennde proporties hangt boven ons hoofd, met als droevige voorbode de rappe teloorgang van de biodiversiteit. Het is in dat licht onbegrijpelijk dat volkstuintuinen geen enkele plek van betekenis hebben in dit raamwerk. Als ergens een plek is waar biodiversiteit wordt gevierd en gestimuleerd, dan is dat juist in de volkstuintuinen. Een onbegrijpelijke en allerminst toekomstbestendige visie dat dit onbenoemd is.

- **Neem de volkstuintuinen (De Tuinen van Westerpark) op als substantieel onderdeel van de ecologische structuur van het Raamwerk.**

3. VERKEERSROUTES

3.1 Inconsequent en incongruent

Wij verbazen ons over de steeds terugkerende geplande doorgaande fietspaden dwars door de volkstuintuinen. Op de kaarten staan een aantal wegen en verharde fietspaden ingetekend die kwetsbare samenhangende eenheden groen doorsnijden met ernstige gevolgen voor de hoge natuurwaarden en ecologische en sociaal-maatschappelijke samenhang in die gebieden (doortrekken Bos-en-Lommerweg en verharde fietspaden door Sloterdijkmeer, Nut en Genoegen en Zonnehoek). Het gaat hier nota bene om fietssnelwegen ten behoeve van het Plusnet Fiets, waaraan alle andere belangen ondergeschikt zijn.

Dat gaat lijnrecht in tegen de in het Raamwerk, de Omgevingsvisie en Groenvisie geformuleerde uitgangspunten van drastische vergroening en het tegengaan van versnippering. Bovendien zijn er

perfecte alternatieven voor deze fietssnelwegen, zoals we tijdens de eindeloze participatierondes al uiteenzetten. Op bijgevoegd kaartmateriaal ziet u deze perfecte alternatieven.

- **Houd u aan uw eigen geformuleerde uitgangspunten van drastische vergroening en het tegengaan van versnippering door af te zien van fietssnelwegen en 45-meter brede stadscorridors met ov dwars door de volkstuinparken en het Westerpark.**

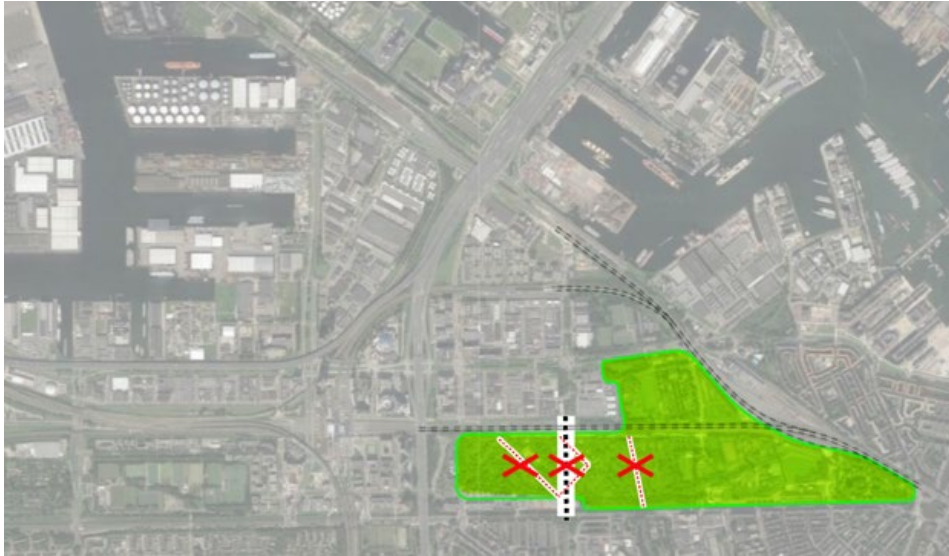
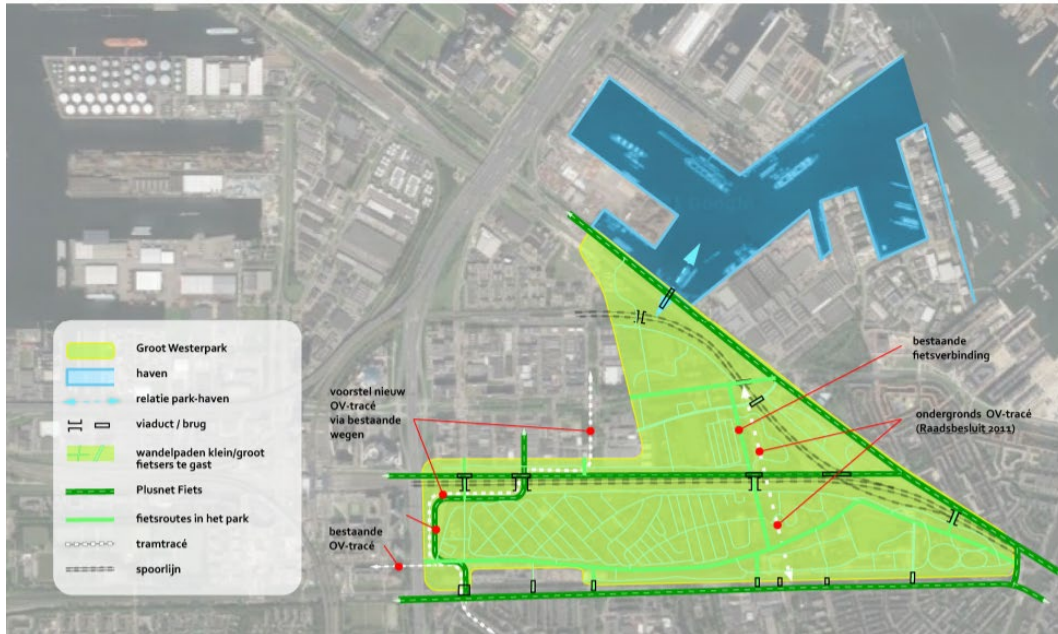

Fig. 1 De plannen zoals in het Raamwerk voor de fietssnelwegen en stadscorridor die wij bestrijden

3.2 Er zijn perfecte alternatieven

Eén weg in het bijzonder springt eruit en dat is de tot 'stadscorridor' doorgetrokken Bos en Lommerweg – Contactweg. Om te beginnen moeten eerst een aantal wandelpaden tot fietssnelweg worden omgezet (p.16 Fietsnetwerk Haven-Stad Eindbeeld), wat al tot versnippering leidt. Vervolgens moet daaropvolgend dwars door het Westerpark en de eeuwenoude laaggelegen veenweidenstructuur en de cultuurhistorisch waardevolle volkstuinparken een 45meter breed verhoogd dijklichaam aangelegd worden voor een stadsstraat, verharde OV-banen en fietssnelwegen! Een ingrijpende, ongehoorde aantasting van het Westerpark (p. 121). Ook hier zijn de perfecte alternatieven al voorhanden. Om te beginnen de al in 2011 toegezegde ondergrondse OV-verbinding ten oosten van de kinderboerderij en ten tweede de bestaande route Admiraal de Ruijterweg – Molenwerf – Velsersweg – Sloterdijkerweg – Contactweg. In de kaartbijlage hebben we dit gemakshalve aangeduid.

- **Neem deze perfecte alternatieven in het plan op en schrap nu de geplande doorgaande fietssnelwegen én de stadscorridor dwars door het Westerpark uit het Raamwerk.**
- **Neem de perfecte alternatieven uit ons voorstel over.**

Figuur 2 De alternatieve routes die wij voorstellen

3.3 Niet alle fietsers zijn gelijk

Het beleid op het gebied van fietsen is achterhaald: fietsers zijn geen homogene groep meer met eenzelfde tempo en gewichtsklasse. Er komen steeds meer racefietsen, motorisch aangedreven fietsen met hoge snelheden, met bakconstructies op de voorkant en zware gewichten. De ene fietsersgroep wil vooral efficiency, de andere wil veiligheid en een boeiende omgeving. Daar moet fietsbeleid op inspringen. In het huidige beleid ligt de nadruk eenzijdig op efficiency; zo snel mogelijk van A naar B komen. Dat beleid negeert de behoeften van de andere groepen fietsers, waaronder kwetsbaren en jonge kinderen. Meten met één fietsmaat maakt niemand gelukkig. Het beleid ontbeert daarnaast een visie op context: fietspaden gericht op snelle doorstroom horen niet IN een volkstuin park thuis, maar erlangs, zoals nu al het geval is. En fietssnelwegen horen evenmin een park. Een park is om te recreëren, vertragen en verpozen. Fietsers zijn daarin harte welkom, maar te gast.

- **Zorg voor een eigentijds en gedifferentieerd fietsbeleid waarin de snelle doorstroom langs de volkstuinparken gaat, en niet er dwars doorheen.**
- **Leg fietssnelwegen (Plusnet) autonoom aan, rond het park en tegen de verhoogde spoordijk, zodat het niet conflicteert met het recreatieve parkgebruik.**

Tot slot verwijzen wij naar het op handen zijnde akkoord tussen de gemeente en de bond van volkstuinders, waarin erkend wordt dat fietspaden over volkstuinen een onzalig idee en daarmee definitief van de baan zijn. Maak binnen dat akkoord geen uitzondering voor enkele parken en juist niet voor het overvolle Westerpark.

- **Hou het Westerpark en de volkstuinen heel!**